
ELFOGADOTT SZÖVEGEK

P8_TA(2017)0094

A Montenegróról szóló 2016. évi jelentés

Az Európai Parlament 2017. március 16-i állásfoglalása a Bizottság Montenegróról szóló, 2016. évi jelentéséről (2016/2309(INI))

Az Európai Parlament,

- tekintettel az Európai Tanács 2003. június 19–20-i ülésének következtetéseire, és annak „Szaloniki cselekvési program a Nyugat-Balkánért: az európai integráció útján” című mellékletére,
- tekintettel az egyrészt az Európai Közösségek és tagállamai, másrészt a Montenegrói Köztársaság közötti, 2010. március 29-i stabilizációs és társulási megállapodásra (STM)¹,
- tekintettel az EU–Montenegró csatlakozási konferencia 2016. június 30-i helyettesi szintű és 2016. december 13-i miniszteri szintű ülésének eredményére,
- tekintettel a Tanács 2012. június 26-i következtetéseire, amelyek értelmében úgy határozott, hogy 2012. június 29-én csatlakozási tárgyalásokat kezd Montenegróval, valamint 2016. december 13-i következtetéseire, amely utóbbiakat a delegációk elsőprő többsége támogatott,
- tekintettel az EU–Montenegró Stabilizációs és Társulási Tanács 2016. június 20-i, Brüsszelben tartott hetedik ülésére,
- tekintettel a „2016. évi közlemény az EU bővítési stratégiájáról” című, 2016. november 9-i bizottsági közleményre (COM(2016)0715), és az azt kísérő, „2016. évi jelentés Montenegróról” című bizottsági szolgálati munkadokumentumra (SWD(2016)0360),
- tekintettel a 2016. július 4-én, Párizsban megrendezett nyugat-balkáni csúcstalálkozó elnökének záró nyilatkozatára, valamint a 2016-os párizsi csúcs számára a civil társadalmi szervezetek által megfogalmazott ajánlásokra,
- tekintettel a NATO-tagállamok külügyminiszterinek 2015. december 2-i határozatára, továbbá a Montenegró NATO-csatlakozásáról szóló jegyzőkönyv 2016. május 19-i aláírására,

---

¹ HL L 108., 2010.4.29., 1. o.

- tekintettel az EBESZ/ODIHR választási megfigyelő küldöttségének a 2016. október 16-i parlamenti választásokról szóló zárójelentésére,
  - tekintettel az EU–Montenegró konzultatív vegyes bizottság 2016. november 8-án Budvában tartott 8. ülésén tett együttes nyilatkozatra,
  - tekintettel az EU–Montenegró Stabilizációs és Társulási Parlamenti Bizottság 2016. május 19–20-án Podgoricában tartott 12. ülésén született nyilatkozatra és ajánlásokra,
  - tekintettel a Montenegróról szóló korábbi állásfoglalásaira,
  - tekintettel eljárási szabályzata 52. cikkére,
  - tekintettel a Külügyi Bizottság jelentésére (A8-0050/2017),
- A. mivel az euroatlanti integráció Montenegró kulcsfontosságú külpolitikai prioritása;
- B. mivel újabb előrelépést sikerült tenni a csatlakozási tárgyalásokban; mivel a csatlakozási folyamat leginkább előrehaladott állapotában jelenleg Montenegró van; mivel a jogállamiság területén a jogi keret nagy részben készen áll, és az intézményi felépítés a helyén van;
- C. mivel továbbra is kétségek merülnek fel a megosztott belföldi közhangulat és az ellenzék parlamenti bojkottja miatt; mivel a kormányzó koalíció és az ellenzék közötti tartós párbeszéd és konstruktív együttműködés kulcskérdés a csatlakozási folyamat további sikerének biztosításához;
- D. mivel a korrupció és a szervezett bűnözés továbbra is súlyos aggodalomra ad okot;
- E. mivel a civil társadalmi szervezetek részt tudnak venni munkacsoportokban, ideértve a csatlakozás tárgyalásokat is, ám elégedetlenségüket fejezték ki a politikai döntéshozatalba való bevonásuk szintje és az információkhoz való hozzáférésük lehetősége vonatkozásában; mivel rendkívül aggasztó, hogy egyes civil társadalmi aktivistákat személyesen vettek célba lejárató kampányokban a tömegtájékoztatási eszközök;
- F. mivel a jogállamiságot érintő 23. és 24. tárgyalási fejezet vonatkozásában Montenegró előrelépése továbbra is fontos a tárgyalási folyamat általános üteme szempontjából;
- G. mivel a véleménynyilvánítás szabadsága és a médiaszabadság az EU alapvető értékeit képviselik, és minden demokrácia sarokkövét képezik; mivel a montenegrói médiaközösség rendkívül átpolitizált, a cenzúra és az öncenzúra továbbra is fennállnak, valamint előfordul az újságírókra nehezedő gazdasági és politikai nyomásgyakorlás;
1. üdvözli Montenegró uniós integrációban elért folyamatos előrehaladását; üdvözli, hogy Montenegró folyamatos előrehaladást ért el a csatlakozási tárgyalások során, megjegyezve, hogy eddig 26 tárgyalási fejezetet nyitottak meg tárgyalásra, és 2 fejezetet már ideiglenesen lezártak; felhívja a Tanácsot, hogy gyorsítsa fel Montenegróval a tárgyalásokat; sürgeti további tárgyalási fejezetek megnyitását és

lezárását a 2017. évi csatlakozás tárgyalások során; elismerti Montenegro 2017–2018-ra szóló uniós csatlakozási programjának kormány általi elfogadását; ösztönzi Montegrót, hogy gyorsítsa a reformok ütemét, növelje erőfeszítéseit az összes referenciakritérium teljesítésén, és továbbra is összpontosítson a csatlakozási folyamat alapelemeire; emlékeztet arra, hogy alapvető fontosságú konkrét és fenntartható eredmények elérése, amelyekhez kiemelkedő végrehajtási arány társul, különösen a jogállamiság, az igazságszolgáltatás, valamint a korrupció és a szervezett bűnözés elleni küzdelem területén;

2. elismerését fejezi ki az illetékes hatóságoknak, hogy 2016. október 16-án rendezett módon és az alapvető szabadságok általános betartásával megtartották a parlamenti választásokat; ösztönzi a nemzetközi normákhoz való további igazodást; üdvözli azt a tényt, hogy 2002 óta a legmagasabb volt a szavazók száma; üdvözli a felülvizsgált jogi keretet, amely szerint a parlamenti választásokat megtartották, azonban megállapítja, hogy továbbra is fennállnak bizonyos adminisztratív hiányosságok, többek között az Állami Választási Bizottsággal, valamint a választói névjegyzékbe való felvétel pontosságával és a politikai beavatkozással kapcsolatos aggodalmak;
3. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a választás napján ideiglenesen be kellett zárni internetes kommunikációs platformokat, és amiatt, hogy néhány nappal a választások előtt feltörték a Demokratikus Átmenet Központjának weboldalát, ami akadályozta a civil társadalmi szervezetek munkáját a választások ellenőrzésében; felhívja az illetékes hatóságokat, hogy orvosolják a hiányosságokat, valamint gördülékeny és átlátható módon és az EBESZ/ODIHR ajánlásaival összhangban vizsgálják ki az állítólagos eljárási szabálytalanságokat, többek között az állami forrásokkal való állítólagos visszaéléseket és a hivatali visszaéléseket, továbbá minden egyéb jelentett hiányosságot; elvárja az Állami Választási Bizottság függetlenségének fenntartását; úgy véli, hogy a választási folyamat javítása szükséges a választási folyamatba vetett teljes bizalom kiépítése érdekében; sajnálattal veszi tudomásul, hogy az ellenzék nem ismerte el a választási eredményeket; elismeri, hogy külső szereplők azzal a céllal tettek kísérleteket, hogy megfosszák hitelétől a választási folyamatot, és ez nehézségeket okozott; elvárja, hogy az új kormány fenntartsa a reformfolyamat iránti politikai elkötelezettségét, és felszólítja az összes politikai pártot, hogy folytassanak újra konstruktív párbeszédet;
4. tudomásul veszi a „választói bizalom kormányának” e választások előkészítése során történő megalakulását; üdvözli, hogy ezt a folyamatot montenegróiak vezették pártközi alapon;
5. aggodalommal állapítja meg, hogy Oroszország állítólag befolyást kíván gyakorolni a montenegrói helyzet alakulására, mivel ez a magatartás a régióban a Nyugat-Balkán további destabilizálódását idézheti elő; aggodalmát fejezi ki a 2016. október 16-án bekövetkezett súlyos incidensek – többek között az állítólagos államcsíny – miatt, és felszólítja az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjét/a Bizottság alelnökét és a Bizottságot, hogy kísérje szoros figyelemmel az illetékes hatóságok folyamatban lévő vizsgálatait; elismerését fejezi ki, amiért Szerbia hajlandó együttműködni ezekben a vizsgálatokban; fontosnak tartja, hogy a tagállamok megfelelő szervei megosszák az ezen incidensekkel kapcsolatos információkat egymás között, valamint a főképviselővel/alelnökkel és a Bizottsággal;

6. továbbra is komoly aggodalommal tölti el, hogy megosztottság tapasztalható a belföldi közhangulatban, és az ellenzék tagjai bojkottálják a parlamenti tevékenységeket; felszólítja az ellenzékot, hogy éljen a montenegrói miniszterelnök ajánlatával, hogy a bojkott befejezéséért cserébe vegyen részt a kormányban; ismételten felszólítja az összes politikai erőt, hogy folytassanak konstruktív párbeszédet és együttműködést a montenegrói parlamenten belül; felszólít a csatlakozási folyamat és a költségvetési felügyeleti képesség parlamenti ellenőrzésének további megerősítésére; elismerését fejezi ki a parlamentnek a magas szintű átláthatóság folyamatos biztosításáért; aggodalmát fejezi ki, amiért a kormányellenes tüntetések során aránytalan mértékű erőszakot alkalmaznak; továbbra is kitart amellett, hogy megfelelő politikai nyomon követésre van szükség a kompromittáló hangfelvételek ügyében; felszólít a szervezett bűnözést és a korrupciót érintő intézkedések végrehajtására vonatkozó parlamenti ellenőrzés javítására;
7. felkéri a kormányt, hogy javítsa a tájékoztatáshoz való hozzáférést, különösen az olyan nagy infrastrukturális projektekkel kapcsolatban, mint az autópálya-építés, a privatizáció, a közbeszerzés és az igazságügyi műveletek;
8. üdvözli a 2016 és 2020 közötti időszakra szóló új közigazgatási reformstratégiát, az államháztartási gazdálkodási reformprogramot, a fizetésekről szóló új törvény hatálybalépését és az adminisztratív eljárások egyszerűsítését; kéri, hogy hozzanak intézkedéseket annak érdekében, hogy a közigazgatási reformstratégia végrehajtásához elegendő költségvetési forrás álljon rendelkezésre, továbbá legyen meg a következetes politikai akarat a közigazgatás észszerűsítéséhez, tekintettel a csatlakozási folyamatra is; megjegyzi, hogy az adminisztratív kapacitások erősítése irányába korlátozott előrehaladás történt; ösztönzi a közigazgatás teljes mértékű depolitizálását; elengedhetetlennek tartja az érdemeken alapuló előléptetés, a szakmaiság, az elszámoltathatóság, az átláthatóság és az időben történő szabályozási hatásvizsgálat elvének alkalmazását, valamint a polgárok korrupciótól mentes, megfelelő ügyintézéshez és az információhoz való jogának biztosítását;
9. megjegyzi, hogy előrelépés történt az igazságszolgáltatás reformjában, ideértve a jobb intézményi kapacitásokat; továbbra is aggodalommal tölti el a bírói függetlenség jogtalan befolyásolása, különösen a bírák kinevezését illetően; hangsúlyozza, hogy meg kell erősíteni az igazságszolgáltatás elszámoltathatóságát a bírák és az ügyészek számára szóló új fegyelmi rendszerek és etikai kódexek végrehajtásának nyomán követése révén; hangsúlyozza, hogy észszerűsíteni kell az igazságszolgáltatási hálózatot, és tovább kell javítani a kapacitásokat, hogy ellenőrizni lehessen a bíróságok tekintetében mutatkozó lemaradásokat és tovább lehessen csökkenteni a folyamatban levő ügyek számát; hatékony intézményi és egyéni elszámoltathatóságra szólít fel, amikor korrupcióval, pénzmosással és szervezett bűnözéssel összefüggő vádindítványok feldolgozásáról van szó; kiemeli az információhoz való hozzáféréssel kapcsolatos bírósági határozatok hatékony végrehajtásának igényét és azt, hogy szembe kell szállni azzal az elterjedt gyakorlattal, hogy a hozzáférés korlátozása érdekében titkosítják a dokumentumokat; hangsúlyozza, hogy növelni kell a meglévő panaszkezelési mechanizmusok általános ismertségét;
10. miközben elismeri, hogy történt bizonyos előrelépés a háborús bűncselekmények nyomán követésében, felszólítja az illetékes hatóságokat, hogy a nemzetközi

normákkal összhangban lépjenek fel a háborús bűncselekmények hatékony kivizsgálása, az elkövetők büntetőeljárás alá vonása, bíróság elé állítása és elítélése érdekében, valamint azért, hogy a háborús bűnök ne maradjanak büntetlenül, különösen a parancsnoki lánc élén álló felelős tisztviselők tekintetében; üdvözli a büntető eljárás alá vonás stratégiájának alkalmazását új ügyek megnyitása és konkrét eredmények elérése céljából; hangsúlyozza, hogy hatékonyan kell biztosítani a háborús bűncselekmények áldozatai számára az igazságszolgáltatáshoz és a tisztességes kártérítéshez való akadálytalan hozzáférést, valamint teljes mértékben védelmezni kell a tanúkat a háborús bűnökkel kapcsolatos eljárások során;

11. aggodalommal jegyzi meg, hogy a korrupció sok területen továbbra is elterjedt, de üdvözli, hogy többek között a Korrupcióellenes Ügynökség teljes körű működése és különleges korrupcióellenes ügyészek kinevezése, valamint a speciális hosszú távú képzés iránti igény kezelése révén a korrupcióellenes intézkedési keret további megerősítésre került; alapvető fontosságúnak tartja, hogy biztosítsák függetlenségüket a vizsgálatok során; hangsúlyozza a Korrupcióellenes Ügynökség politikailag pártatlan, szakszerű és átlátható tevékenységének fontosságát, különösen a magas szinten elkövetett korrupciós esetek és a pártfinanszírozás tekintetében; ismételten hangsúlyozza, hogy nyomon kell követni egyrészt a sikeres nyomozásokat és ítéleteket, különösen a magas szinten elkövetett korrupciós esetekben, másrészt a korrupció megelőzése érdekében hozott intézkedéseket, ideértve a jogi szankciók hatékonyabb alkalmazását is; felszólítja az új kormányt, hogy a korrupció visszaszorítását tegye egyik prioritásává, elégséges emberi és költségvetési erőforrást szentelve a feladatnak;
12. felszólít a korrupcióra különösen érzékeny területekre, például a közbeszerzésre, a privatizációra, a várostervezésre, az oktatásra, az egészségügyi ellátásra, a helyi önkormányzatokra és a rendőrségre vonatkozó ágazati cselekvési tervek hatékony végrehajtására; felszólít a potenciális visszaélés-bejelentési ügyek hatékony kivizsgálására és a bejelentők megfelelő védelmére; felszólít, hogy építsék be a montenegrói büntető törvénykönyvbe a jogellenes meggazdagodás bűncselekményét; felszólít az Eurojust és Montenegro közötti Együttműködési Egyezmény hatékony végrehajtására, hogy javítsák az igazságügyi együttműködést a bűnözés súlyos formáival szembeni küzdelemben; felszólít a visszaélést bejelentő személyek védelmének javítására irányuló intézkedésekre;
13. tudomásul veszi a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása elleni küzdelemre irányuló cselekvési terv elfogadását, és az Európa Tanács terrorizmus megelőzéséről szóló Egyezményéhez csatolt kiegészítő jegyzőkönyv aláírását; hangsúlyozza, hogy a szervezett bűnözéssel kapcsolatos ügyekben további nyomon követést kell kialakítani, különösen az emberkereskedelem és a pénzmosás tekintetében, hogy biztosítani lehessen az ügynökségek közötti szorosabb együttműködést, valamint a szervezett bűnözés elleni küzdelemben folytatott regionális és nemzetközi együttműködés további fokozását; kiemeli, hogy igazságügyi könyvviteli tanácsadó szakemberekre van szükség az előírászerű nyomozások támogatásához;
14. üdvözli az emberkereskedelem elleni küzdelemhez kialakított jogi keretben eszközölt javításokat; hangsúlyozza azonban, hogy az emberkereskedelem áldozatainak jobb azonosítására van szükség, és javítani kell a segítségnyújtáshoz, kártérítéshez és védelemhez való hozzáférésüket;

15. üdvözli az erőszakos szélsőséges elleni küzdelemre irányuló új stratégiát (2016–2018), amely kiegészíti a terrorizmus, a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozásának megelőzésére és felszámolására irányuló nemzeti stratégiát; tudomásul veszi egy új hírszerző egység létrehozását, amelynek feladata az erőszakos szélsőséges csoportok potenciális tagjainak azonosítása és ellenőrzése; alapvetőnek tartja, hogy már a radikalizálódás korai szakaszában azonosítsák radikalizálódó személyeket annak megelőzése céljából, hogy erőszakos szélsőséges csoportok toborozni tudják őket, és hogy sikeresen visszavezessék őket a társadalomba; fontosnak tartja, hogy minden ez irányú intézkedésnek a nemzetközi normákkal és jogi kötelezettségekkel összhangban biztosítania kell az emberi jogok és az alapvető szabadságok tiszteletben tartását; kiemeli a tudatosság növelésének fontosságát a lehetséges terrorfenyegetések figyelemmel kísérése érdekében;
16. elismeri a civil társadalmi szervezetek részvételét a csatlakozási előkészületekben, felszólítja az illetékes hatóságokat, hogy továbbra is segítsék elő a civil társadalmi szervezetek EU-val kapcsolatos információkhoz való hozzáférését, és biztosítsák, hogy a civil társadalmi szervezetekkel folytatott konzultációkra, ahol csak lehetséges, érdemi módon kerüljön sor; felszólítja az illetékes hatóságokat, hogy alakítsanak ki egy támogatóbb és befogadóbb megközelítést a helyi tevékenységek civil társadalmi szervezetek által történő elősegítése érdekében, és ösztönözzék ez utóbbiakat a választási folyamat egészének áttekintésében való aktív részvételre; sürgeti az illetékes hatóságokat, hogy mind nemzeti, mind helyi szinten fentarthatóbb, átláthatóbb és hatékonyabb módon alakítsák ki a civil társadalmi szervezetek állami finanszírozását; felszólítja az illetékes hatóságokat, hogy teremtsék meg az önkéntes munka és a nagyobb mértékű állampolgári részvétel feltételeit; mély aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy bizonyos civil társadalmi aktivisták ellen továbbra is lejárató kampányokra és megfélemlítési kísérletekre került sor; felszólítja az illetékes hatóságokat, hogy vizsgálják ki és tisztázzák a kísérletek okát, és fokozzák erőfeszítéseiket a civil társadalmi aktivisták védelme érdekében;
17. megállapítja, hogy sikerült némi előrelépést elérni a kisebbségek helyzetének javítása terén – többek között számos jogalkotási reform végrehajtásával – az uniós és a nemzetközi emberi jogi normákhoz való nagyobb igazodás biztosítása érdekében; üdvözli, hogy elfogadták a 2016–2020 közötti időszakra vonatkozó, a roma és az egyiptomi közösségek társadalmi befogadására irányuló stratégiát és cselekvési tervet; kéri, hogy különítsenek el megfelelő költségvetést, hogy a cselekvési tervet megfelelően végre lehessen hajtani; mély aggodalmának ad hangot a roma közösségben élő asszonyok és lányok kettős megkülönböztetése miatt, valamint a roma közösség, az egyiptomi kisebbség és az askáli emberek egészségügyi ellátáshoz, oktatáshoz, lakhatáshoz és foglalkoztatáshoz való hozzáférése tekintetében; ösztönzi az illetékes hatóságokat, hogy továbbra is fokozzák erőfeszítéseiket az LMBTI-személyek jogainak védelmében; felszólítja az illetékes hatóságokat, hogy tegyenek további erőfeszítéseket az antidiszkriminációval kapcsolatos tudatosság növelésére a nyilvánosság előtt; továbbra is aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a legtöbb középület, többek között egészségügyi központok és egyetemi tanszékek még mindig nem elérhetők a fogyatékkal élők számára, és hogy még mindig korlátozott a fogyatékkal élők emberek foglalkoztatása; további intézkedésekre szólít fel a Boka Kotorska régió többnemzetiségű identitásának megóvása érdekében;

18. az emberi jogi intézmények további megerősítésére szólít fel, ideértve az ombudsmant és az Emberi Jogok és Kisebbségek Minisztériumát, és úgy véli, hogy növelni kell a nemzetközi és európai emberi jogi törvényekkel és normákkal kapcsolatos ismereteiket; aggodalommal tölti el az egységes megközelítés hiánya és az emberi jogok megsértésével kapcsolatos szankciók alacsony szintje;
19. továbbra is aggasztónak tartja a nemi alapú, családon belüli és szexuális erőszak meglétét, a büntetőeljárások hiányát, az elkövetőknek a nemzetközi normákkal összhangban történő megfelelő elítélését, valamint az áldozatok számára nyújtandó támogatás és védelem elégtelenségét; intézkedéseket szorgalmaz megfelelő védelmi szolgáltatások kialakítása, a vonatkozó intézményközi koordináció fokozása, valamint annak érdekében, hogy hatékonyabban kiaknázzák a családon belüli erőszak eseteit tartalmazó új, egyesített adatbázist és végrehajtsák a családon belüli erőszak elleni küzdelemről szóló 2016–2020-as stratégiát; kiemeli annak fontosságát, hogy az állami intézményekben oktatni és képezni kell a munkavállalókat az áldozatokkal való foglalkozásra; felszólítja az illetékes hatóságokat, hogy biztosítsák a kényszerházasságok áldozatainak megfelelő védelmet, hosszú távú elszállásolását, pénzügyi támogatását és oktatási programjait, valamint az elkövetők hatékony büntető eljárás alá vonását és elítélését; hangsúlyozza, hogy bátorítani kell a nők képviselőit a politika színterén, ideértve a kulcsfontosságú döntéshozó pozíciókat is, valamint javítani kell a munkaerőpiacra való bejutásukat és a munkaerőpiacon betöltött szerepüket; felszólítja a közpolitika fejlesztésére, amely segíti a munkahelyi és családi kapcsolatok kiegyensúlyozását; tudomásul veszi a nemek közötti egyenlőségről szóló 2013–2017-es cselekvési terv folyamatos végrehajtását; sürgeti az illetékes hatóságokat, hogy a jogszabály végrehajtásához elegendő költségvetési előirányzatot határozzanak meg; megjegyzi, hogy vannak a kihívások a gyerekeket érintő szakpolitikák koordinálása terén, és hogy a gyerekekkel szembeni erőszak továbbra is aggodalomra ad okot;
20. felszólítja a montenegrói hatóságokat, hogy tegyék meg a szükséges intézkedéseket a gyerekekkel szembeni erőszak, az emberkereskedelem és a kényszerített gyermekházasságok megelőzése érdekében, amelyek meglétéről továbbra is beszámolnak a nem kormányzati szervek;
21. hangsúlyozza annak szükségességét, hogy folyamatosan és komolyan kell dolgozni a montenegrói jogrendszernek az emberi jogokat és a fogyatékkal élő emberek szabadságát érintő nemzetközi jogi normákkal való összehangolásán, a jogállamiság, az alkotmányosság és a jogszerűség elvének tiszteletben tartása érdekében;
22. továbbra is aggódik a véleménynyilvánítás szabadságának és a média szabadságának montenegrói helyzete miatt és amiatt, hogy a kormány nem vizsgálja ki hatékonyan az újságírókat ért támadásokat; ismételten felszólítja az illetékes hatóságokat, hogy rendezzék az újságírók elleni erőszakos cselekmények, megfélemlítések és fenyegetések régóta folyamatban levő ügyeit, hozzanak intézkedéseket a médiaszakemberek védelmére, valamint teremtsék meg a szabad oknyomozó újságírás biztonságos környezetét; aggodalmát fejezi ki a rendőri erők ellen elkövetett támadások miatt és az újságírók elleni nyomásgyakorlás és megfélemlítés legújabb esetei miatt, ideértve a lejárató kampányokat, a fizikai támadásokat és fenyegetéseket, valamint a médiával való összeütközés eseteit a kormányellenes tüntetéseken, ideértve az önkényes letartóztatásokat és a berendezések lefoglalását is; aggodalmát fejezi ki amiatt is, hogy továbbra sincs megfelelő nyomozás e támadások

vonatkozásában, és hiányzik ezeknek az eseteknek a megoldása; megjegyzi, hogy a rágalalmazási ügyek száma továbbra is magas; ragaszkodik az átlátható állami hirdetésekhez a magántulajdonú médiában, a montenegrói büntető törvénykönyv módosításához és új bűncselekmény-kategóriák bevezetéséhez azzal a céllal, hogy a munkájukat végző újságírók elleni támadások megelőzhetőek és büntethetőek legyenek; tudomásul veszi az annak érdekében tett jogi intézkedéseket, hogy nagyobb pénzügyi függetlenséget és fenntarthatóságot biztosítsanak az RTCG közszolgálati műsorszolgáltató számára, valamint további lépések megtételére szólít fel, hogy biztosítsák függetlenségét, beleértve a szerkesztői függetlenséget; hangsúlyozza, hogy támogatni és erősíteni kell a meglévő önszabályozó mechanizmusokat; hangsúlyozza, hogy az újságírók felülvizsgált etikai kódexét hatékonyan és egységesen kell alkalmazni az egész médiaközösségekben; felszólítja adott esetben az uniós küldöttségek és az uniós tagállami nagykövetségek megfigyelőit, hogy rendszeresebben vegyenek részt az újságírók és a médiaszakemberek elleni bírósági tárgyalásokon;

23. megjegyzi, hogy az Állami Választási Bizottság korlátozta a média hozzáférést a 2016-os választások során; felszólít az EBESZ/ODIHR választási megfigyelő küldöttség 2016-os parlamenti választásokról szóló zárójelentésében a médiával kapcsolatban tett ajánlások végrehajtására;
24. tudomásul veszi a kedvező gazdasági fejleményeket, ugyanakkor sürgeti az új kormányt, hogy hozzon intézkedéseket a költségvetési fenntarthatóság biztosítására, egyidejűleg erősítve a szociális jogokat és a fogyasztóvédelmet, valamint hajtson végre munkahelyeket teremtő és növekedést előidéző, továbbá változatosabb gazdaságot kiépítő további strukturális reformokat a vállalkozási és befektetési környezet javítása érdekében, többek között az informális szektort visszaszorító intézkedések révén, és ragaszkodik ahhoz, hogy az adóelkerüléssel szemben folytassanak hatékony küzdelmet; üdvözlö a 19. tárgyalási fejezet megnyitását és határozottan úgy véli, hogy ez a legjobb ösztönző arra, hogy a kormány felgyorsítsa a társadalmi befogadás, valamint a szegénység és az informális szektor visszaszorítása terén végzett munkáját; kéri az állami kiadások észszerűsítését, valamint a jogállamiság és a szerződésérvényesítés megerősítésére irányuló erőfeszítések fokozását; felszólít a nagy külső egyensúlyhiány kezelésére, és az állami infrastrukturális beruházási projektek átértékelésére, amelyek megkérdőjelezik a költségvetési fenntarthatóságot; felszólít, hogy további pénzügyi és nem pénzügyi jellegű intézkedések álljanak rendelkezésre a kkv-k támogatásához, és hogy a gazdaság serkentése érdekében ruházzanak be többet az innovációba és a fenntartható projektekbe; kéri, hogy javítsák a szociális párbeszédet;
25. megjegyzi, hogy miközben történt bizonyos előrelépés a közlekedési infrastruktúra fejlesztésében, ideértve a Délkelet-európai Közlekedési Megfigyelőközpont közreműködését is, a határokon átnyúló utak hiánya akadályozza a kereskedelmet és a turizmust; üdvözlö a montenegrói vasúti ágazat liberalizálása érdekében eddig tett erőfeszítéseket; hangsúlyozza a szomszédos országokkal folytatott koordináció szükségességét és annak lehetővé tételét, hogy az infrastrukturális projektek esetében a tervezési folyamat részévé válhassanak;
26. hangsúlyozza, hogy a kis- és középvállalkozások ágazatát meg kell erősíteni, és hogy támogatást kell nyújtani e vállalkozások számára a jobb jogalkotás, a megfelelő finanszírozás, az iparpolitika végrehajtása és az informális gazdaság visszaszorítása

révén, valamint kifejlesztve az országos szintű tevékenységet folytató társaságok elektronikus nyilvántartását;

27. megállapítja, hogy Montenegró árnyékgazdasága még mindig a teljes GDP nagy részét képezi; emlékeztet arra, hogy a kiterjedt informális gazdaság komoly akadályt jelet a vállalkozási tevékenység számára és a gazdasági növekedésnél, és felszólítja Montenegrót, hogy tegyen lépéseket az árnyékgazdaság arányának csökkentése érdekében;
28. aggodalommal jegyzi meg, hogy az IPA által finanszírozott egyes kapacitásépítési eredményeket nem használták ki vagy nem követték teljes mértékben a hatóságok; hangsúlyozza, hogy a pozitív eredmények elérése érdekében a hatóságoknak megfelelő személyzet rendelkezésre állását kell biztosítaniuk, el kell fogadniuk a szükséges jogszabályokat az eredmények használatának lehetővé tételéhez, és biztosítaniuk kell a szükséges önállóságot az újonnan létrehozott intézmények számára;
29. tudomásul veszi a munkanélküliségi ráta enyhe csökkenését; üdvözli a foglalkoztatás és a humán erőforrások fejlesztésére irányuló 2016–2020-as új nemzeti stratégiát és az ahhoz kapcsolódó 2016. évi cselekvési tervet; továbbra is aggasztónak tartja a fiatalok körében tapasztalható magas munkanélküliséget és az alacsony mértékű munkaerő-mobilitást; felszólít proaktív munkaerőpiaci intézkedések meghozatalára a minőségi foglalkoztatás növelése és a nők, a veszélyeztetettek, a fogyatékkal élők és a fiatalok oktatás, pályaorientáció, képzés, foglalkoztatás és munkajog révén történő támogatása érdekében; megismétli az olyan regionális ifjúsági kezdeményezésekben való aktív részvétel fontosságát, mint a Nyugat-Balkán Regionális Ifjúsági Együttműködési Irodája, ideértve a régióban a kapcsolatok fejlesztésére tervezett meglévő programokból származó előnyök kihasználását és az ifjúsági munkanélküliség kezelését is;
30. megjegyzi, hogy az oktatásra fordított állami kiadások továbbra is jóval alacsonyabbak az uniós átlagnál; hangsúlyozza a szükséges intézkedések bevezetésének szükségességét, különösen a gyermekgondozással és a beiskolázás előtti ellátással kapcsolatban, ahol sajnálatosan alacsony a beiratkozottak száma, és jóval a 2020-ra elérendő 95%-os uniós célkitűzés alatt van; úgy véli, hogy különös figyelmet kell fordítani arra, hogy több állami egyetem nem közelíthető meg a fogyatékkal élő emberek számára;
31. üdvözli a környezetről szóló új törvényt, valamint a környezettel és a klímaváltozással kapcsolatos uniós vívmányok átültetésére és végrehajtására irányuló nemzeti stratégiát és a hozzá kapcsolódó 2016–2020-as cselekvési tervet; hangsúlyozza, hogy meg kell erősíteni a végrehajtásra irányuló erőfeszítéseket, különösen a vízminőség, a természetvédelem és a hulladékgazdálkodás területén, valamint a kapcsolódó adminisztratív kapacitásokat valamennyi szinten; aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy jelentős késedelem tapasztalható az „Ulcinj Salina”, lehetséges Natura 2000 terület megóvását illetően; kéri, hogy tegyenek további erőfeszítéseket az „Ulcinj Salina” biológiai sokféleségének megóvására és a tengerpart fenntartható fejlesztésére;
32. felszólítja az illetékes hatóságokat, hogy tegyék meg a szükséges védelmi és fenntartási intézkedéseket a Skadar-tóval kapcsolatosan, a tó ökológiai jellemzőinek,

többek között ökológiai integritásának megőrzése érdekében; felszólítja a kormányt annak biztosítására, hogy a nemzeti parkok állami tulajdonú korlátozott felelősségű társaságokká való átalakítása védelmüket ne befolyásolja hátrányosan; ebben az összefüggésben elismeri a ramsari és a berni egyezmény keretében kifejezésre juttatott aggodalmakat a Skadar-tavi Nemzeti Parkot, többek között a Porto Skadar Lake építési projektet érintő különleges célú területrendezési tervvel kapcsolatban; aggodalmát fejezi ki a Skadar-tavi Nemzeti Parkhoz hasonló, lehetséges Natura 2000 területként azonosított területek védelme kialakításában bekövetkezett jelentős késedelmek miatt; emlékeztet arra, hogy megfelelő és stratégiai környezeti hatásvizsgálatokat kell végezni, az uniós vívmányokkal és a nemzetközi normákkal összhangban;

33. hangsúlyozza a nemzetközi kötelezettségvállalások végrehajtásának szükségességét az éghajlatváltozás mérséklése területén; mély aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a kormány a Pljevlja II széntüzelésű erőmű fejlesztését tervezi, ami nincs összhangban a Párizsi Megállapodás keretében vállalt kötelezettségekkel;
34. elismeri az energia területén elért jó előrehaladást, ideértve a partnerországokkal való energiahálózati összekapcsolást is; felszólítja Montenegrót, hogy vezessen be jogszabályokat a harmadik energiaügyi csomag, különösen a megújulóenergia-irányelv végrehajtására; továbbra is aggodalmát fejezi ki a fenntarthatatlan vízenergia-fejlesztés miatt, és hogy ezen erőművek tervezése megfelelő környezeti hatáértékelés nélkül történik, és különösen amiatt, hogy nem veszik tekintetbe sem a biológiai sokszínűség védelmének szempontjait, sem hatásukat a védett területekre, holott ezt az uniós jogszabályok előírják; felszólítja az illetékes hatóságokat, hogy tartsák szigorú felügyeletük alatt a tengeri olaj- és gázmezők feltárását, és tegyenek meg minden védintézkedést az elfogadott jogszabályoknak, rendeleteknek és uniós vívmányoknak megfelelően;
35. a 2017-ben Olaszországban tartandó nyugat-balkáni csúcstalálkozó előkészítésének figyelembevételével felszólítja a montenegrói hatóságokat, hogy fokozzák erőfeszítéseiket a jogi és szabályozási intézkedések végrehajtására a közlekedési és az energiaágazatban (puha intézkedések), az Európai Unió kapcsolódási menetrendjének teljesítése céljából;
36. üdvözli Montenegró proaktív és folyamatos közreműködését és konstruktív szerepét a jószomszédi, valamint a regionális és nemzetközi együttműködésben; ösztönzi e tekintetben a további együttműködést; határozott elismerését fejezi ki Montenegrónak amiatt, hogy külpolitikáját továbbra is teljes mértékben az EU közös kül- és biztonságpolitikájához igazítja, ideértve a (KKBP) 2016/1671 tanácsi határozatot is, amely újból megerősítette az EU Oroszországgal szembeni korlátozó intézkedéseit; üdvözli Montenegró részvételét a KBVP keretében indított, az EU által vezetett küldöttségekben; sürgeti, hogy Montenegró továbbra is konstruktív módon és a jószomszédi kapcsolatok szellemében, a csatlakozási folyamat lehető legkorábbi szakaszában kezelje a még megoldatlan kétoldalú kérdéseket szomszédaival, többek között a Szerbiával és Horvátországgal fennálló megoldatlan határkijelölési kérdéseket; ismételten felhívja a hatóságokat, hogy segítsenek megoldani a volt Jugoszláv Szövetségi Szocialista Köztársaság (JSzSzK) jogutódlásával kapcsolatos ügyeket; üdvözli a Bosznia-Hercegovinával kötött határkijelölési megállapodást és a Koszovóval kötött határkijelölési megállapodás ratifikációját; kiemeli a határátlépés változtatásával kapcsolatos tárgyalások és a határforgalmi megállapodások

folytatásának fontosságát; elismeri a szomszédos országokkal a szarajevói nyilatkozat alapján kialakult folyamat keretében folytatott együttműködést; sürgeti Montenegrót, hogy tartsa be a Római Statútum integritásáról szóló közös uniós álláspontot és a kiadatás tiltását érintő kétoldalú megállapodásokról szóló, kapcsolódó uniós vezérelveket;

37. megjegyzi, hogy bár nem a „nyugat-balkáni útvonalon” helyezkedik el, Montenegró továbbra is tranzitország marad a menekültek és a migránsok számára, akik többsége Szíriából érkezik; felszólítja a montenegrói hatóságokat annak biztosítására, hogy a migránsok és a menekültek menedéjog iránti kérelmet nyújthassanak be Montenegróban vagy átutazhassanak Montenegró területén, kezelésük pedig a nemzetközi és az uniós joggal összhangban történjen, ideértve a menekültek helyzetére vonatkozó 1951. évi egyezményt és az Európai Unió Alapjogi Chartáját; üdvözli, hogy elfogadták a schengeni cselekvési tervet és a migráció integrált kezelését célzó, a 2017–2020 közötti időszakra vonatkozó stratégiát;
38. felhívja a Bizottságot, hogy folytassa a migrációval kapcsolatos kérdésekben a nyugat-balkáni országokkal megkezdett munkát, hogy biztosítsa az uniós és nemzetközi normák követését; üdvözli az e tekintetben eddig elvégzett munkát;
39. üdvözli Montenegró aktív részvételét a Nyugat-Balkánról szóló 2016-os párizsi csúcson, különösen a kapcsolódási menetrend vonatkozásában; felszólítja a hatóságokat, hogy hajtsák végre az Albániával újonnan aláírt határátlépési megállapodást, és hajtsák végre a transeurópai hálózatokról szóló rendeletet a vasúti piachoz való nyílt hozzáférés engedélyezése és lehetővé tétele vonatkozásában; megjegyzi, hogy bár a montenegrói vasúti piac 2014 óta nyitva áll a verseny előtt, a magánüzemeltetők eddig még nem mutattak érdeklődést a piacra lépés iránt; felszólítja az új kormányt, hogy biztosítson nyitott vasúti piacot, teljes mértékben a vívmányokhoz igazított, átlátható pályahasználati díjakkal és kapacitás-felosztással;
40. üdvözli, hogy Montenegró NATO csatlakozási jegyzőkönyvét 2016 májusában a reformok végrehajtására irányuló montenegrói erőfeszítések elismeréseként aláírták és a NATO-tagok általi ratifikálása folyamatban van, mivel a NATO fontos tényezőnek számít a nyugat-balkáni stabilitás és béke biztosítása szempontjából; ösztönzi a az uniós NATO-tagokat, hogy kezeljék prioritásként a ratifikációs folyamatot, és ismerjék el, hogy a NATO-tagság Montenegró számára az ország euroatlanti integrációjának fontos, jelképes és stratégiai részét képezi; emlékeztet arra, hogy az uniós csatlakozási tárgyalások függetlenek a NATO-csatlakozási folyamattól;
41. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek, valamint Montenegró kormányának és parlamentjének.